

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У КРАГУЈЕВЦУ
Број: ГЖ2-495/13
Дана 12.03.2014. године
К р а г у ј е в а ц

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У КРАГУЈЕВЦУ као другостепени у већу састављеном од судија Смиљане Ристић, као председника већа, Обрена Јездића и Драгане Сретовић, као чланова већа, у правној ствари тужиоца Б. Д. из П., кога заступа пуномоћник Љ. Ш., адвокат из У., против тужених Б. П. из П., М. Д. из П., ради утврђивања очинства и по тужби тужиоца Б. Д. из П., против тужених Б. П., Д. П. и Ћ. С., ради оспоравања очинства, одлучујући по жалби туженог М. Д. из П., на пресуду Вишег суда у Ужицу П2.бр.4/12 од 19.11.2012. године, и по жалби тужених П. Д. и М. Д., на решење Вишег суда у Ужицу П.2.бр.4/12 од 23.7.2013 године, након одржане расправе пред другостепеним судом дана 12.03.2014. године у присуству тужиоца Б. Д., пуномоћника тужиоца Љ. Ш. адвоката из У. и тужене Б. П., а у одсуству уредно позваног туженог М. Д., у седници већа одржаној истог дана, донео је следећу

ПРЕСУДУ

1. УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Ужицу П2.бр.4/12 од 19.11.2012. године.

2. УСВАЈА СЕ тужбени захтев тужиоца Б. Д. из П., па се утврђује да је тужени М. (Р.) Д. из П. са ЈМБГ, биолошки отац тужиоца Б. Д. из П., са ЈМБГ, рођеног године у П., од мајке Б., рођене Д. П. из П., са ЈМБГ, што су тужени Б. П. и М. Д. дужни признати и дозволити да се изврши промена уписа у матичној књизи рођених која се води за матично подручје Општине П. и упише као отац тужиоца М. Д. у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

3. ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење Вишег суда у Ужицу П2.бр.2/14 од 23.7.2013 године под ст. 2. тако да исто гласи:

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужени тужени М. Д. да плати тужиоцу Б. Д. на име трошкова парничног поступка износ од 170.720,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде .

4. ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење Вишег суда у Ужицу П2.бр.2/14 од 23.07.2013. године под ст. 1. у делу где је тужени Д. П. у обавези да плати тужиоцу Б. Д. трошкове поступка у износу од 286.875,25 динара, тако да исто гласи:

Свака странка сноси своје трошкове у спору по тужби тужиоца Б. Д. против туженог Д. П.

Образложење

Првостепеном пресудом под ставом један се усваја тужбени захтев тужиоца Б. Д., те се утврђује да је тужени М. Д. биолошки отац тужиоца рођеног године, од мајке Б. рођене Д. П., што су тужени Б. П. и М. Д. дужни признати и дозволити да се изврши промена уписа у матичној књизи рођених која се води за матично подручје Општине П. и упише као отац тужиоца тужени М. Д. у року од 15 дана од дана пријема пресуде. Под ставом два се обавезује тужени Б. П., М. Д., Д. П. и С. Ћ. да солидарно на име трошкова спора плате тужиоцу Б. Д. износ од 400.124,00 динара у року од 15 дана по пријему пресуде.

Против ове одлуке тужени М. Д. је благовремено изјавио жалбу побијајући исту из свих законских разлога.

Поступајући по жалби туженог М. Д. Апелациони суд у Крагујевцу је донео пресуду Гж2.бр.54/13 дана 08.02.2013. године којом је одбио жалбу туженог, а којом побија првостепену пресуду под ставом 1. у ком делу је пресуда потврђена. Под ст. 2. је укинута одлука првостепеног суда и предмет је враћен истом суду на поновно суђење. Решењем Вишег суда у Ужицу П2.бр.2/14 од 23.7.2013. године под ст. 1. се обавезују тужени Б. П., Д. П. и С. Ћ. да плате тужиоцу на име трошкова поступка износ од 286.875,25 динара, а под ст. 2. се обавезује тужени М. Д. да плати тужиоцу на име трошкова поступка износ од 115.048,75 динара у року од 15 дана.

Иста пресуда укинута је под ставом 2. у делу у којом је тужени М. Д. у обавези да на име трошкова спора плати тужиоцу солидарно са туженим Б. П., Д. П. и С. Ћ. износ од 400.124,00 динара у року од 15 дана.

Првостепени суд је донео решење П.бр.4/12 дана 23.07.2014. године, којом је обавезао тужене Б. П., Д. П. и С. Ћ., да солидарно на име трошкова спора плате тужиоцу Б. Д., износ од 286.875,25 динара у року од 15 дана.

Под ставом два се обавезује тужени М. Д. да на име трошкова поступка плати тужиоцу Б. Д. износ од 115.048,75 динара.

Против истог решења о трошковима поступка жалбе су уложили тужени Д. П. и М. Д. из свих законских разлога.

Против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж2-54/13 од 08.02.2013. године, тужени М. Д. је благовремено изјавио ревизију побијајући исту из свих законом дозвољених разлога.

Врховни касациони суд је решењем Рев. број 1039/2013 од 17.10.2013. године укинуо пресуду Апелационог суда у Крагујевцу Гж2.бр.54/13 од 08.02.2014. године и предмет вратио другостепеном суду на поновно суђење.

Поступајући по примедбама Врховног касационог суда, Апелациони суд у Крагујевцу је заказао расправу с обзиром да је у првостепеном поступку дошло до битних повреда одредаба из чл. 374. ст. 2. тач. 12. ЗПП јер је првостепена одлука била неразумљива и није се могла испитати. Пред другостепеним судом су прочитани докази који су изведени пред првостепеним судом и то прочитани су извод из матичне књиге рођених за Б. Д. број 200-1/1076 од 17.11.2009. године, уверење о држављанству за Б. Д. од 17.11.2009. године, фотокопија решења Општинског суда у Пријеполу Ов.бр.58/94 од 21.03.1994. године, фотокопију извода из матичне књиге умрлих за А. П. од 29.01.1994. године и извод из матичне књиге венчаних од 10.12.2009. године о венчању А. П. и Б. Д., извод из матичне књиге рођених за С. Ћ. од 28.01.2010. године, извод из матичне књиге рођених за Д. П. од 28.01.2010. године, решење Општинске управе општине П. бр. 201-22/2009 којом се одобрава промена презимена тужиоцу, захтев за накнадни упис у матичну књигу рођених за П. Р. од 26.10.2009. године, записник сачињен пред Општинском управом СО П. од 26.10.2009. године о саслушању тужиоца поводом захтева за измену презимена, извештај Центра за генетику Б. од 13.10.2010. године, извештај Републичког завода за здравствено осигурање – Филијала З. О. од 12.05.2010. године, извештај Филозофског факултета Ц. Г. од 12.10.2010. године, извештај Фонда ПИО - Филијала У. од 14.05.2010. године број 460, извештај лекра специјалисте Института за ментално здравље Б. од 25.11.2009. године, извештај Регионалног центра МО В. од 03.06.2010. године, налаз Центра за генетику Б. од 17. јуна 2010. године, извештај Здравственог центра У. – ОЈ дом здравља П. од 15.07.2010. године и од 06.09.2010. године, налази и мишљење вештака др М. П. К. од 01.10.2010. године, допуну истог вештака од 27.10.2010. године, извештај начелника Гинеколошко – акушерске службе у П. од 01.12.2010. године, која је тражена молбом адвоката К. Н., допуну налаза вештака др М. П. К. дата на расправи пред првостепеним судом 23.12.2009. године, налаз вештака неуропсихијатра Б. Д. и психолога Р. С. од 24.04.2012. године, решење Одељења за санитарну инспекцију – Одсек за санитарни надзор У. од 07.05.2012. године, извод из матичне књиге рођених за Д. Б. од 07.05.2012. године, записник Сектора за санитарни надзор за З. О. – Општина П. од 18.05.2012. године о ексхумацији покојног А. П., у налаз Биолошког факултета универзитета у Б. - Центар за хуману и молекуларну генетику од 31.05.2012. године, извештај Биолошког факултета – Универзитета у Б. од 25.10.2012. године и од 29.11.2012. године, уверење Општине П. од 03.01.2010. године, којим је у матичне књиге рођених за матично подручје П. под текућим бројем 223/87 уписан Б. Д. рођен године, извод из матичне књиге рођених за матично подручје Општине П. од 24.04.2012. године и од 07.05.2012. године, извод из матичне књиге рођених за тужиоца од 16.12.2012. године, извештај Биолошког факултета универзитета у Б. – Центар за хуману и молекуларну генетику од 31.12.2010. године, извештај истог факултета од

20.01.2014. године и од 03.03.2014. године. Пред другостепеним суд саслушани тужилац Б. Д. и тужена Б. П. у својству парничних странака, а прочитан је исказ туженог М. Д. саслушан у својству парничне странке пред првостепеним судом па је по оцени свих изведених доказа посебно и у њиховој међусобној вези сходно члану 8. ЗПП, утврђено је следеће чињенично стање:

Да је тужена Б. П. закључила брак са сада покојним А. П. године, с тим што је пре склапања брака са њим родила дете кћер Ћ. С. дана године која је у матичној књизи рођених за Општину П. уписана као дете Б. Д. (тужене Б. П. у овом поступку) и А. П.. Тужилац је рођен године, у П. и уписује се у матичну књигу рођених Општине П. под именом Р. П. под текућим бројем 223 за 1987. годину са уписом оба родитеља од оца А. П. и мајке Б. П., рођене Д., који су тада били у брачној заједници. А. П. из претходног брака има сина Д. П., туженог у овом поступку. А. П. преминуо 1994. године, те је правоснажним решењем Општинског суда у Пријепољу О.бр. 38/94 од 21.03.1994. године расправљена његова заоставштина на којој су оглашени за наследнике по основу закона супруга Б. П., кћер С. П. сада Ћ. и син Д. П.. Тужиља Б. П. је у току маја месеца 2009. године саопштила тужиоцу да му пок. А. П. није биолошки отац, већ да му је биолошки отац тужени М. Д. Наиме, тужена Б. П. имала је један интиман однос са туженим Д. М. у току 1986. године, када је зачет тужилац, а у истом периоду тужена Б. није имала интимне односе са супругом као ни са другим лицима. Тужена Б. П. је о зачећу обавестила туженог Д. М., кога само зачеће и рађање тужиоца није интересовало и од тада су прекинули било какав контакт. У време када су тужени Б. П. и Д. М. имали интимни однос, тужени М. је био утицајан човек у средини у којој живи, био је у браку, имао је двоје деце. Након сазнања да му је тужени М. Д., отац, тужилац је у октобру - новембру 2009. године, без знања мајке – тужене Б. обавестио туженог М. шта му је мајка саопштила, те је предложио туженом М. да у тајности изврше ДНК- анализу да би се на поуздан начин утврдило да ли је тужени М. биолошки отац тужиоца, што је тужени М. одбио. Тужилац је поднео захтев Општинској управи П. дана 26.10.2009. године за променом имена и презимена, те је решењем исте број 201-22/2009 од 10.11.2010. године одобрена промена имена и презимена тужиоца уместо досадашњег Р. П., па је уписан као Б. Д.. Након тога, тужилац је поднео предметну тужбу којом је тражио да се утврди према туженицима П. Б. – мајци, Ћ. С. – сестри и П. Д. – сину пок. А., да А. П. није биолошки отац тужиоца, а који је уписан у матичну књигу рођених тужиоца под текућим бројем 223 за 1987 годину број 200-1/18716. Истом тужбом тужилац је тражио да се утврди према туженицима П. Б. мајци и М. Д., да је исти биолошки отац тужиоца. Правоснажном делимичном пресудом Вишег суда у Ужицу П2. бр. 4/12 од 05.06.2012. године, утврђено је да сада пок. А. П. није биолошки отац тужиоца. У поступку ради оспоравања очинства А. П., изведен је доказ вештачењем ДНК Центра за генетику Б. дана 17.6.2010 године, те је утврђено да тужилац Б. Д. и тужени П. Б. нису сродници по мушкој линији и да немају заједничког мушког претка, тј. да нису синови истог оца. Иста установа је узела брисеве букалне слузнице од тужиоца и туженог П. Д. као јединог живог мушког потомка од мушког претка по оцу пок. А. П. те је анализом истих тих узорака и добијених комплетних ДНК профила Y – хромозома утврдио да се Y хаплотипова Д. Б. и П. Д. не поклапају. Наиме, Y хромозоми је полихромозом те преко његовог присуства у ћелијама једне особе се може одредити пол, овај хромозом је

карактеристичан за мушки пол и особе мушког пола имају један X и један Y хромозом док је код особа женског пола присутно у ћелијама два Y хромозома. Жене својим потомцима било да су они женског или мушког пола дају једна од та два X хромозома због чега пол детета никада не зависи од мајке док сперматозоиди мушкарца носе у себи X или Y хромозом те уколико дође до оплодње јајне ћелије, сперматозоиди који носе X хромозом плод ће бити женског пола, ако буде оплођен сперматозоидом који носи Y хромозом плод ће бити мушког пола. Значи да особа мушког пола има исти Y хромозом као отац особе, његова рођена браћа, деда по оцу, стичеви, браћа од стричева односно као мушки сродници по очевој линији, а да особа мушког пола нема исти Y хромозом као деда по мајци, ујаци, браћа од ујака и тетака односно мушки сродници по мајчиној линији. Осим тога, вештачење Биолошког факултета – Универзитета у Б. Центар за хуману молекуларну генетику достављен суду дана 31.5.2012. године на основу извршених анализа и утврђене ДНК профила анализе узорака са достављене кости фемура добијене након ексхумације пок. А. П., резултовали су идентичним профилем мушке особе која од 10 – 15 анализираних локуса не садржи облигатне алеле биолошког оца Д. Б., на основу чега се закључује да сада пок. А. П. се искључује као могући биолошки отац тужиоца Б. Д..

С обзиром да је правноснажном делимичном пресудом Вишег суда у Ужицу П2-бр.4/12 од 05.06.2012. године, утврђено да сада пок. А. П. није биолошки отац тужиоца Б. Д. у наставку поступка су изведени докази ради утврђивања да ли је тужени М. Д. биолошки отац тужиоца. Вештачењем вештака гинеколога акушера М. П. К. утврђено је вероватно зачеће тужиоца те према датуму рођења тужиоца вероватно време зачећа је у периоду од 28.06.1986. године до 07.08.1986. године, као да је и могуће зачеће детета из једног оставареног интимног односа уколико се он догоди 24 сата после и 48 сати пре овулације. Имајући у виду тежину и дужину новорођенчета у моменту рођења – тужиоца у поступку, да је рођен у току 37 недеље гестације то је своје мишљење дала према званичној дефиницији Светске здравствене организације која је прописала да се доношеним новорођенчетом сматра оно које је рођено са 37 до 42 недеље гестације. У предметној правној ствари првостепени суд је одредио извођење доказа вештачењем ДНК анализе од стране Биолошког факултета Центра за хуману и молекуларну генетику у Б. а ради утврђивања да ли је тужени Д. М. биолошки отац тужиоца Д. Б. од мајке П. Б.. Ради издавања узрока за вештачење путем ДНК анализе у погледу утврђивања вероватности очинства учесници у поступку су били у обавези да се јаве на Биолошки факултет Универзитета у Б. Центар за хуману и молекуларну генетику дана 28.09.2012. године због давања узорака ради вештачења путем ДНК анализе у погледу утврђивања вероватности очинства. Међутим, тужени Д. М., иако уредно позван није приступио на Биолошки факултет ради давања узорака, о чему је исти обавестио првостепени суд дописом од 25.10.2012. године. Другостепени суд је донео решење дана 20.12.2013. године да се изведе доказ вештачењем ДНК анализе од стране Биолошког факултета – Центра за хуману и молекуларну генетику у Б. ради утврђивања да ли је тужилац М. биолошки отац тужиоца Д. Б. од мајке П. Б.. Ради давања узорка за вештачење путем ДНК анализе у погледу утврђивања вероватности очинства тужиоца. Тужени Д. М. је уредно позван, али није приступио у наведену установу ради давања узорка, што се утврђује из извештаја који је поднет овом суду 28.02.2014. године.

При том је иста установа обавестила другостепени суд писменим дописом од 27.2.2014. године да је ради извођења доказа вештачењем наведеног дана приступио тужилац Б. Д. док тужени иако уредно позвани нису приступили тако да овај доказ пред истом установом није могао бити изведен .

Предње чињенично стање се утврђује саслушањем тужиоца Б. Д. и тужене Б. П. у својству парничних странака, на основу писмених доказа који су изведени током поступка те на основу вештачења од стране вештака гинеколога акушера и Биолошког факултета Центра за хуману и молекуларну генетику Б.

Код овако утврђеног чињеничног стања произилази да је тужбени захтев тужиоца основан, а са следећих разлога:

Према чл. 13 Породичног закона свако има право на лично име и да се право на лично име стиче рођењем, а према чл. 59. ст. 1. истог закона дете има право да зна ко су му родитељи. Произилази да тужилац има правни интерес да се утврди ко је његов биолошки отац а посебно имајући у виду чињеницу да је правоснажном делимичним пресудом Вишег суда у Ужицу П2.бр.4/12 утврђено да П. А. који се код надлежних органа водио као отац, није биолошки отац тужиоца. Суд је сходно чл. 55. ст. 1. Породичног закона, а ценећи све изведене доказе посебно и у њиховој међусобној вези сходно чл. 8 ЗПП, на несумњив начин утврдио да је тужилац зачет из интимног односа тужених Б. П. и М. Д.. При том из налаза вештака гинеколога – акушера произилази да је вероватно време зачећа тужиоца у време када је тужена Б. имала интимне односе са туженим М. а што је одредио према датуму рођења тужиоца и параметрима везаним за тежину и дужину новорођенчета као и да је могуће зачеће кроз један остварен сексуални однос уколико се оно догоди 24 сата после и 48 сати пре овулације.

Другостепени суд је посебно ценио чињеницу да је у предметној правној ствари одређено вештачење од стране Биолошког факултета Центра за хуману и молекуларну генетику Б., ради давања узорак странака у поступку за вештачење путем ДНК анализе узорак у погледу утврђивања вероватности очинства. Тужилац је приступио дана 15.01.2014. године код исте установе ради давања узорак док тужени М. Д. иако уредно позван није приступио нити је изостанак оправдао из здравствених или других разлога да би се вештачење одредило за неки други термин. Одбијање туженог М. Д. ради извођења овог доказа се цени у оквиру правила о терету доказивања, а сходно чл. 231. ЗПП. Наиме, исти је одбио да се подвргне вештачењу ДНК методом, те је његово одбијање цењено у оквиру свих изведених доказа током поступка. Имајући у виду чињеницу да суд нема позитивну норму која би пружила овлашћење суда да обавезе странке да приступе и дају узорке на анализу, то је другостепени суд ценећи све изведене доказе на поуздан начин утврдио да је тужени М. Д. отац тужиоца Б. Д.. При том је другостепени суд извео доказ саслушањем тужиоца Б. Д. и тужене Б. П. у својству парничних странака сходно чл. 276. ЗПП, по коме се битне чињенице могу утврђивати саслушањем парничних странака. На расправи одржаној дана 12.03.2014. године је позван и тужени М. Д. позивом за саслушање странака, али није приступио иако је уредно позван, те је другостепени суд одлучио да саслуша само тужиоца и тужену Б. П. будући да се тужени М. Д. није одазвао

позиву суда, а сходно чл. 278. ст. 2. ЗПП. При том тужени није оправдао недолазак на расправу када је изведен исти доказ одн. да из здравствених или других разлога није био у могућности да приступи на расправу ради саслушања у својству парничне странке.

Приликом одлучивања у предметној правној ствари другостепени суд је имао у виду да је у породичним споровима посебно наглашено истражно начело, а сходно чл. 205 Породичног закона јер је основно право детета сходно чл. 59. Породичног закона да зна ко су му родитељи. Имајући у виду ово начело другостепени суд је у поновном поступку пружио могућност туженом М. да се подвргне ДНК анализи, а ради провере сумњи које износи поводом свог очинства у односу на тужиоца што он није учинио те имајући правила о терету доказивања сходно чл. 231. ЗПП одлучено је као у изреци .

Другостепени суд је ценио и жалбене наводе туженог М. Д. да суд није извео доказ његовим саслушањем у својству парничне странке, да на рочиште које је одређено за 19.11.2012 године, није могао да приступи због болести. Међутим, тужени М. Д. није приступио ни на рочиште пред другостепеним судом дана 12.03.2014. године када је одређено извођење доказа његовим саслушањем, а изостанак није оправдао, из чега произилази да се исти пасивно понашао у току поступка. Наводи у жалби туженог да је требало прво извести доказ саслушањем парничних странака, а потом извести ДНК вештачење су без утицаја за одлучивање, будући да суд управља поступком сходно чл. 326. ЗПП. При том треба имати у виду да је тужени М. Д. уредно позван позивом за саслушање странака за рочиште које је одржано дана 20.12.2013. године али на исто није приступио, а да је након овог рочишта одређено извођење доказа вештачењем ДНК узорака.

Одлука о трошковима поступка донета је сходно чл. 153. и 154. ЗПП, по важећој АТ као и по чл. 207. Породичног закона те је тужени М. Д. у обавези да плати тужиоцу Б. Д. на име трошкова износ од 170.720,00 динара, а који се односе на име састава тужбе од стране адвоката износ од 11.250,00 дин, на име заступања од стране адвоката за 3 одржана рочишта пред првостепеним судом по 12.750,00 динара, с обзиром да је пуномоћник тужиоца тражио трошкове по трошковнику које је приложио након закључења рочишта пред првостепеним судом, на име заступања од стране адвоката на 2 одржана рочишта пред другостепеним судом у износу од по 27.000,00 динара, и на име 1 одложеног рочишта пред другостепеним судом у износу од износ од 13.500,00 динара, на име путних трошкова пуномоћника тужиоца на релацији У. – К. и натраг за 3 доласка по 10.350,00 динара, сходно АТ („Службени гласник РС“ број 121/12), трошкове на име таксу за жалбу у износу од 1900,00 динара, таксу на другостепену одлуку у износу од 4.190,00 динара, на име трошкова вештачења вештака М. К. П. у износу од 4.000,00 динара и 12.580,00 динара, а који су трошкови били нужни за вођење поступка. Остали трошкови таксе нису признати тужиоцу будући да није приложио доказ да је ове трошкове платио. Трошкови заступања су признати у оном делу који су били нужни за утврђивање очинства, а не и у поступку ради оспоравања очинства сада пок. А. П. јер тужени М. Д. није био странка у том поступку.

Под ст. 4. је преиначено првостепено решење о трошковима поступка под ст. 1. којим је тужилац Б. Д. тражио да му тужени Д. П., плати трошкове поступка, а имајући у виду разлоге правичности сходно чл. 207. Породичног закона будући да исти тужени није изазвао спор по тужби тужиоца ради оспоравања очинства сада пок. А. П. Тужене Б. П. и С. Ћ. се на исто решење нису жалиле те је решење у односу на њих правноснажно.

Са изнетих разлога, а сходно чл. 383. ст 3. ЗПП („Службени гласник РС“ 72/11), одлучено је као у изреци.

**Председник већа-судија
Смиљана Ристић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Весна Алексић**